

05.11.2021

O 45/2021 vp

Viite

Asia

OECD:n ministerikokous 5.-6.10.2021; muistio eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle

Ohessa lähetetään eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle muistio OECD:n tämänvuotisen ministerikokouksen toisesta osuudesta.

Apulaisosastopäällikkö

Leena Gardemeister

Liitteet

-

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Kansainvälisen kaupan osasto

KPO-30 Eeva Lahti

Asiasanat

Hoitaa

Hoitaa UE

Koordinoi

Tiedoksi

Laatija jakanut

OECD:N MINISTERIKOKOUS (Ministerial Council Meeting, MCM) 5.-6.10.2021; MUISTIO EDUSKUNNAN ULKOASIAINVALIOKUNNALLE

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:n vuosittaisen ministerikokouksen toinen osa järjestettiin Pariisissa 5.-6.10.2021. Kokouksessa Suomea edustivat kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari sekä elinkeinoministeri Mika Lintilää sijaistanut valtiosihteeri Jukka Ihanus. Puhetta johti Yhdysvallat, varapuheenjohtajamaina toimivat Korea ja Luxemburg. Ministerikokoukseen osallistui poikkeuksellisen runsas määrä ministereitä OECD:n jäsenmaista. Läsnä olivat myös EU:n lisäksi järjestön avainkumppanimaat Kiina, Intia, Indonesia, Brasilia ja Etelä-Afrikka, sekä työmarkkinaosapuolet Business at OECD (BIAC) ja Trade Union Advisory Committee (TUAC).

Jäsenet korostivat yhteistä arvopohjaa ilmastokriisin, digitalisaation ja Kiinan ristipaineessa, Yhdysvallat näkee OECD:n merkityksen kasvaneen

Ensimmäisenä kokouspäivänä pohdittiin järjestön arvoja sekä hyväksyttiin 60 vuotta täyttävälle järjestölle tulevaisuuden painopisteitä paaluttava visio. Jäsenmaat olivat ministerikokouksessa varsin samaa mieltä siitä, mihin haasteisiin järjestön tulisi tulivoimansa suunnata. Yhtä selkeästi tulivat esille yhteiset arvot – kuten demokratia, oikeusvaltioperiaate ja avoin markkinatalous – toiminnan kivijalkana. Keskeisimpinä koronan jälkeisen kauden haasteina nähdään ilmastokriisi, vihreä siirtymä sekä digitalisaation seuraava vaihe, joihin järjestön toimintaa myös ohjataan entistä enemmän. Koronapandemian suhteen todettiin useaan otteeseen, että koko maailman rokottaminen on ensiarvoisen tärkeää myös taloudellisen elpymisen näkökulmasta.

Järjestön vaikuttavuutta pohdittaessa tuotiin esiin, että jäsenyys on ollut voimaannuttava tekijä järjestöön liittyneille maille. Myös uusien teknologioiden määrittelyssä järjestöllä on selvä rooli: OECD:n luomien standardien siirtyminen globaaleiksi standardeiksi on merkki järjestön työn laadusta.

Suomi korosti omissa puheenvuoroissaan vision ja globaalistrategian merkitystä. Mikäli OECD ei onnistu levittämään omia arvojaan, arvotyhjiön ottavat haltuun jotkut muut arvot kuin omamme. Jotta tässä voidaan onnistua, järjestön työn tulee olla kauttaaltaan erittäin korkeatasoista, OECD:n tulee olla aktiivinen uusien teknologioiden regulaatiota koskevassa keskustelussa sekä depriorisoida vähemmän tärkeää työtä näiden tieltä.

Yhdysvaltojen aktiivisuutta ja toimintaa ministerikokouksen puheenjohtajana tervehdittiin ilolla. USA:lle OECD näyttäytyy uudessa maailmantilanteessa entistä tärkeämpänä samanmielisten maiden foorumina, jonka avulla tasapainotetaan Kiinan kasvavaa taloudellista valtaa.

Kv. yritysveroaloite edistyy, ilmastokriisi läpäisee OECD:n työkenttää

Ministerikokouksen toisena päivänä ministerit keskustelivat kansainvälisestä verotuksesta, vihreän tulevaisuuden rakentamisesta sekä kansainvälisen kaupan hyötyjen tasapuolisemmasta jakautumisesta.

Verokeskustelun tarkoituksena oli päivittää ministerit kansainvälisen yritysverotusuudistuksen tilanteesta. BEPS Inclusive Framework kokoontui päättämään hankkeen seuraavista askelista kaksi päivää ministerikokouksen jälkeen. 140 BEPS-puitesopimusmaata pääsivät sopuun historiallisesta, globaalien tason yritysverotusuudistuksesta. OECD:n koordinoima hanke on merkittävä saavutus, joskin uudistuksen käytännön toteutukseen liittyy vielä avoimia kysymyksiä.

Lisäksi keskusteltiin vihreän tulevaisuuden rakentamisesta ja osallistavasta muutoksesta. Keskusteluissa korostui, miten ilmastokriisi näkyi selvästi, miten OECD on vahvistamassa rooliaan ilmastotyössä ja miten tämän alan työtä ollaan valtavirtaistamassa läpi järjestön työkentän. Kokouksessa lanseerattiin OECD:n tuoreimman ilmastoaloitteen, International Programme for Action on Climate (IPAC), ns. dashboard-mittaristo. Tämän lisäksi pääsihteeri Mathias Cormann esitteli ajatuksen neuvotella hiilen hinnoittelulle uusi globaalien tason sopimus, jonka kättilönä OECD toimisi samaan tapaan kuin yritysverouudistuksessa. Hänen mukaansa tämä olisi paras tapa taata se, että hiilivuodot pystytään tukkimaan globaalilla tasolla ja että vähähiiliseen siirtymään osallistutaan tasapuolisesti. Ministerien työlounaan aiheena puolestaan oli kestävä kauppa ja työelämän rajapinnan kysymykset.

Kokouksessa hyväksytyt asiakirjat

Ministerikokouksessa hyväksyttiin päätöslauselma, jossa yhteisten arvojen merkitys oli vahvasti esillä. Järjestön arvoja ovat mm. demokratia, ihmisoikeudet, hyvä hallinto, sitoutuminen avoimeen sääntöpohjaiseen markkinatalouteen, sukupuolten välinen tasa-arvo sekä ilmastokestävyyden tukeminen. Jäseneksi pyrkiviä uusia maita pyritään arvioimaan näiden arvojen kautta. Huomattavaa on myös, että päätöslauselmaan saatiin aiempaa vahvempaa tekstiä ilmastokriisistä ”eksistentiaalisena” ongelmana.

Päätöslauselman lisäksi jäsenmaat hyväksyivät joukon muita merkittäviä dokumentteja, kuten järjestön tulevaisuutta koskevan strategisen vision sekä uuden globaalistrategian. Visiossa jäsenmaat sitoutuvat vaalimaan edellä mainittuja arvojaan sekä kestävää, vihreää ja inklusiivista talouskasvua. Visio nostaa esille viime vuosien dramaattiset muutokset ja megatrendit, ja korostaa ilmastotyön keskeisyyttä ja resilienssin rakentamista varauduttaessa tuleviin kriiseihin. Monenkeskisen yhteistyön merkitys haasteiden käsittelyssä on entistä suurempi. Jäsenet sitoutuvat uudistamaan OECD:n kehitystyön agenda kestävä kehityksen tavoitteiden hengessä. Sisäisessä hallinnossaan järjestö haluaa kehittää tehokkuutta ja vaikuttavuutta, uudenaikaisia johtajuuskäytäntöjä, avoimuutta ja vastuullisuutta. Globaalisuhdestrategiassa käydään läpi kaikki ulkosuhteiden instrumentit ja tarkennetaan sitä, mitä hyötyä suhteista on ja miten niitä parhaiten edistetään.